

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Geografii
dla uczniów dotychczasowych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów
prowadzonych w szkołach innego typu w roku szkolnym 2018/2019**

Etap rejonowy – data 06.12.2018 r.

Kod ucznia: _____

Wynik: _____/100 pkt.

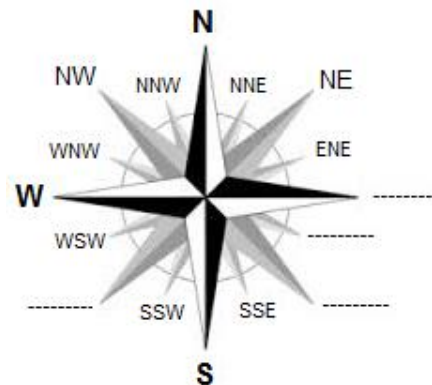
Instrukcja dla ucznia

Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu, przeczytaj uważnie poniższą instrukcję.

1. Wpisz w wyznaczonym miejscu powyżej swój kod ustalony przez Komisję Konkursową. Nie wpisuj swojego imienia i nazwiska.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy twój arkusz testowy jest kompletny. Niniejszy arkusz testowy składa się z 14 stron i zawiera **36** zadań. Jeśli zauważysz jakiegokolwiek braki lub błędy w druku, zgłoś je natychmiast Komisji Konkursowej.
3. Przeczytaj uważnie i ze zrozumieniem polecenia i wskazówki do każdego zadania.
4. Odpowiedzi zapisuj długopisem z czarnym lub niebieskim tuszem.
5. Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi. W zadaniach wielokrotnego wyboru poprawne odpowiedzi zaznaczaj zgodnie z poleceniem.
6. Nie używaj korektora. Jeżeli pomylisz się, błędną odpowiedź otocz kółkiem i ponownie udziel poprawnej odpowiedzi. Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały zaznaczone lub wpisane zgodnie z poleceniem i umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
7. Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów, którą można uzyskać.
8. Na ostatniej stronie testu znajdziesz miejsce na brudnopis.
Brudnopis nie podlega ocenie.
9. Pracuj samodzielnie.
10. Nie wolno wносить telefonów komórkowych na konkurs.
11. Całkowity czas na wykonanie testu pisemnego wynosi **90 minut**.

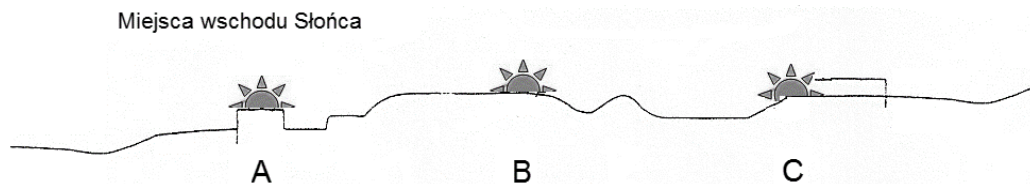
Zadanie 1. (0 – 2 p.)

Na przedstawionej róży kierunków uzupełnij odpowiednimi skrótami międzynarodowymi oznaczenia kierunków geograficznych.

Zadanie 2. (0 – 1 p.)

Na linii widnokręgu zaznaczono miejsca wschodu Słońca w okolicach Bydgoszczy w dniach rozpoczęcia kalendarzowych pór roku. Zaznacz, którą literą oznaczono miejsce wschodu Słońca w dniu 22 XII.

Zadanie 3. (0 – 2 p.)

Największa wysokość górowania Słońca w Bydgoszczy ($53^{\circ}10'N$, $18^{\circ}00'E$), wynosi $60^{\circ}17'$. Oblicz największą wysokość, na jakiej góruje Słońce we Włocławku ($52^{\circ}40'N$, $19^{\circ}00'E$).

Obliczenia:

Odpowiedź:

Zadanie 4. (0 – 2 p.)

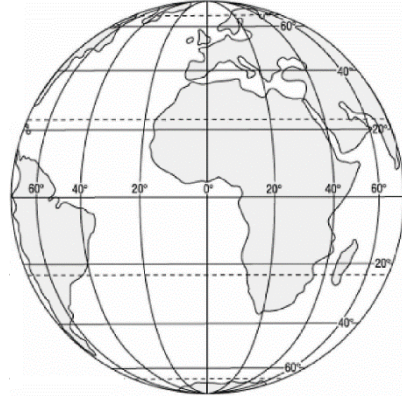
Wybierz dwa poprawne dokończenia zdania. Gdyby, podczas ruchu obiegowego oś Ziemi nie była pochylona pod kątem $66^{\circ} 33'$, tylko ustawiona prostopadle do orbity, wówczas

- A – na kuli ziemskiej nie zmieniałyby się pory roku.
- B – na półkuli północnej przez cały rok dni byłyby dłuższe od nocy.
- C – za kołem podbiegunowym północnym przez cały rok trwałby dzień polarny.
- D – w Polsce przez cały rok Słońce wschodziłoby dokładnie na wschodzie.

Zadanie 5. (0 – 1 p.)

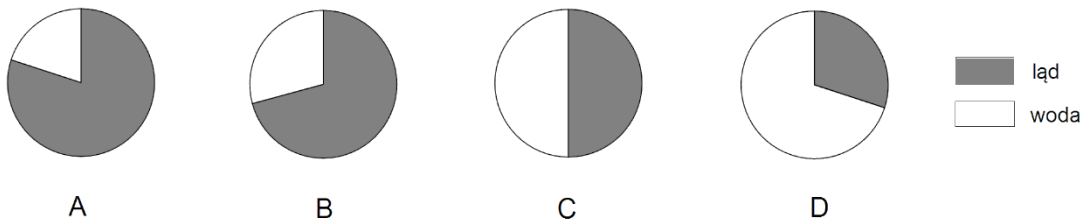
Zakreskuj na mapie cały obszar, który spełnia oba poniższe warunki:

1. W każdym dniu w roku występuje tam wschód i zachód Słońca.
2. W pogodną noc nie wyznaczymy kierunków za pomocą Gwiazdy Polarnej.

Zadanie 6. (0 – 1 p.)

Wybierz odpowiedź. Na którym wykresie poprawnie przedstawiono powierzchnię lądów i oceanów na Ziemi?

Zadanie 7. (0 – 5 p.)

W tabeli zamieszczono liczby opisujące rekordy Ziemi. Do podanych wartości liczbowych przyporządkuj parametr oraz dopisz odpowiednią jednostkę.

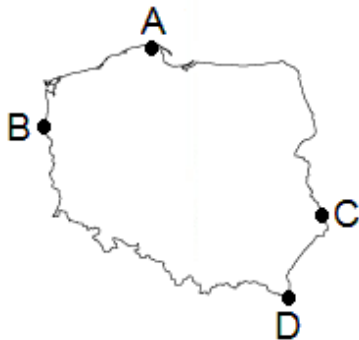
Parametry: powierzchnia wszystkich kontynentów, powierzchnia największego oceanu, największa depresja, najwyższy szczyt, największa głębokość oceaniczna.

Parametr	Wartość	Jednostka
	180 000 000	
	149 000 000	
	11022	
	8850	
	- 423	

Zadanie 8. (0 – 9 p.)

Na mapie litrami A – D zaznaczono położenie krańcowych punktów Polski, a w tabeli zamieszczono ich współrzędne geograficzne.

Współrzędne geograficzne	Litera na mapie
52°51'N, 14°07'E	
50°52'N, 24°09'E	
49°00'N, 22°51'E	
54°50'N, 18°18'E	

A – Przyporządkuj krańcowym punktom Polski współrzędne geograficzne. Wpisz do tabeli odpowiednie litery.

B – Uzupełnij luki w zdaniach nazwami własnymi obiektów geograficznych.

Obszar Polski rozciąga się od Przylądka na północy do bieszczadzkiego szczytu Opołonek na południu. Najdalej na zachód wysuniętym krańcem Polski jest zakole koło Cedyni, a na wschód – zakole w okolicy Hrubieszowa.

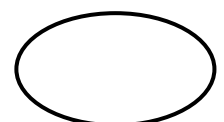
C – Uporządkuj skrajne punkty Polski według podanego kryterium. Wpisz w kratki kolejne litery.

- Coraz dłuższy czas trwania nocy 22 XII □ → □ → □ → □
- Coraz późniejszy moment południa słonecznego 21 III □ → □ → □ → □

D – Wybierz odpowiedź A lub B i jej konsekwencję 1 lub 2.

Rozciągłość równoleżnikowa Polski wynosi

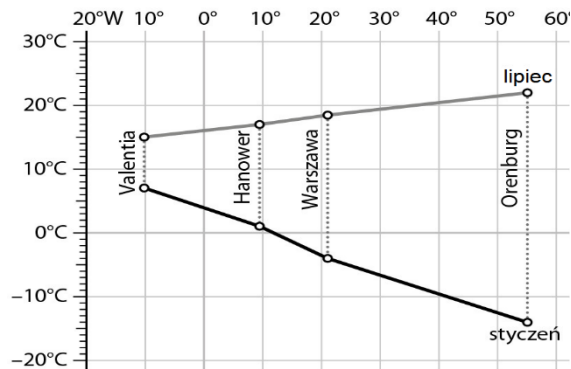
A	5° 50'	co powoduje, że	1	dzień nad Bałtykiem trwa o 40 minut dłużej niż w Bieszczadach.
B	10° 02'		2	różnica czasu słonecznego między Cedynią a Hrubieszowem wynosi ok. 40 minut.

Zadanie 9. (0 – 3 p.)

Na wykresie przedstawiono średnie temperatury powietrza w styczniu i lipcu w miastach Europy. Oceń prawdziwość każdego zdania. Przy zdaniach prawdziwych wpisz literę P, a przy zdaniach fałszywych literę F.

<https://www.dlanauczyciela.pl>

- Zimą cieplejsza jest zachodnia część kontynentu.
- Im dalej na wschód, tym niższe roczne amplitudy temperatury powietrza.
- W miarę oddalania się od oceanu wyraźnie zwiększa się kontynentalizm klimatu.

Zadanie 10. (0 – 6 p.)

W tabeli przedstawiono największe pod względem powierzchni jeziora w Polsce.

Lp.	Nazwa jeziora	Powierzchnia w km ²	Głębokość w m	Kraina geograficzna
1.	Śniardwy	113,4	23,4	Pojezierze Mazurskie / Pojezierze Pomorskie
2.	Mamry	102,8	43,8	Pojezierze Mazurskie / Pobrzeże Koszalińskie
3.	Łebsko	71,4	6,3	Pobrzeże Koszalińskie / Pobrzeże Gdańskie
4.	Dąbie	56,0	4,2	Pobrzeże Szczecińskie / Pobrzeże Gdańskie
5.	Miedwie	35,3	43,8	Pobrzeże Szczecińskie / Pojezierze Pomorskie

Na podstawie: Świat w liczbach, WSIP, Warszawa 2015

A – Wybierz i podkreśl krainę geograficzną, w której znajduje się każde z podanych jezior.

B – Skreśl część pogrubionego tekstu tak, aby poniższe zdania były prawdziwe.

Wśród pięciu największych jezior są jeziora polodowcowe, **deltowe / krasowe** i przybrzeżne. Jeziora przybrzeżne powstały na skutek odcięcia dawnych zatok morskich przez piaszczyste **mierzeje / klify**. Są one znacznie **plytsze / głębsze** niż jeziora polodowcowe.

Zadanie 11. (0 – 3 p.)

Wybierz i wpisz do tabeli nazwy rzek zgodnie z podanymi kryteriami.

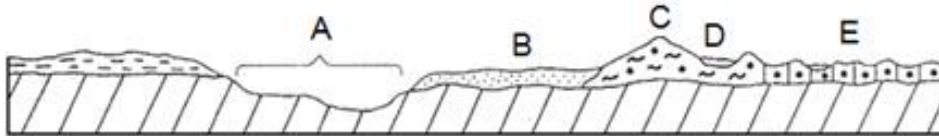
Wody powierzchniowe: Bóbr, Łeba, Łyna, Narew, Pasłęka, Pilica, San, Warta, Wieprz.

Dopływy Wisły	Dopływy Odry

Zadanie 12. (0 – 4 p.)

Na rysunku literami A – E oznaczono formy polodowcowe powstałe w czasie zlodowaceń plejstoceńskich.

Do opisu dobierz formę terenu i literę, którą oznaczono ją na rysunku.

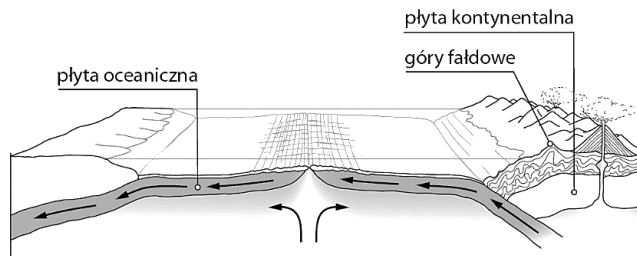
Na podstawie: I.W. Kotowscy, Testy dla gimnazjalistów, Geografia, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2002.

Opis	Forma terenu	Oznaczenie na rysunku
Równina utworzona na przedpolu lądolodu w wyniku osadzania się materiału skalnego niesionego przez wody topniejącego lodowca.	1 - pradolina 2 - morena czołowa 3 - morena denna 4 - sandr	A / B / C / D / E
Materiał skalny, który występuje w lądolodzie, a po jego stopieniu tworzy warstwę osadów.	1 - pradolina 2 - morena czołowa 3 - morena denna 4 - sandr	A / B / C / D / E

Zadanie 13. (0 – 1 p.)

Napisz, gdzie autor zrobił błąd na rysunku przedstawiającym ruch płyt litosfery.

<https://www.dlanauczyciela.pl>

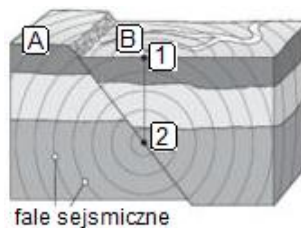

Odpowiedź:

Zadanie 14. (0 – 2 p.)

Wybierz właściwe dokończenia zdań.

<https://www.dlanauczyciela.pl>

- Epicentrum trzęsienia ziemi znajduje się w punkcie oznaczonym cyfrą 1 / 2.
- Największą siłą trzęsienia ziemi sejsmografy zarejestrują w punkcie A / B.

Zadanie 15. (0 – 9 p.)

Rozwiąż krzyżówkę.

1.		B							
2.			Y						
3.				D					
	4.				G				
	5.					O			
	6.						S		
								Z	
									C
								Z	

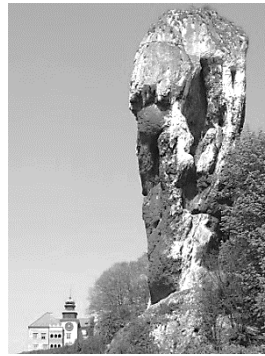
1. Proces niszczenia stromego wybrzeża morskiego.
2. Skamieniałość przewodnia z paleozoiku.
3. Szeroka dolina utworzona wzdłuż czoła lądolodu.
4. Mieszanina stopionych skał znajdująca się we wnętrzu Ziemi.
5. Przesunięcie warstw skalnych wzdłuż powierzchni pęknięcia.
6. Skała metamorficzna powstała z przeobrażenia granitu.
7. Skała wulkaniczna wylewna.
8. Wydma, wypukłą stroną zwrócona pod wiatr.
9. Najmłodsza era w dziejach Ziemi.

Zadanie 16. (0 – 2 p.)

Podkreśl proces, który doprowadził do powstania każdej atrakcji turystycznej.

wietrzenie chemiczne / erozja rzeki

wietrzenie chemiczne / erozja wiatru

Zadanie 17. (0 – 3 p.)

Połącz w pary miasto z obiektem światowego dziedzictwa UNESCO.

1. Toruń	A. Hala Stulecia (Ludowa)
2. Świdnica	B. Kościół Pokoju
3. Wieliczka	C. średniowieczny zespół miejski
4. Wrocław	D. zabytkowa kopalnia soli

1. - 2. - 3. - 4. -

Zadanie 18. (0 – 2 p.)

Podkreśl nazwy pasm górskich, na terenie których utworzono parki narodowe.

- Gorce
- Góry Izerskie
- Góry Sowie
- Góry Złote
- Łysogóry
- Pieniny

Zadanie 19. (0 – 2 p.)

Zapisz nazwy polskich parków narodowych położonych nad Morzem Bałtyckim

1 -

2 -

Zadanie 20. (0 – 3 p.)

Na podstawie opisu rozpoznaj krainę geograficzną i wpisz jej nazwę do tabeli.

Nazwy krain: Bieszczady, Nizina Śląska, Tatry Zachodnie, Pogórze Sudeckie, Pojezierze Kaszubskie, Pojezierze Suwalskie, Wyżyna Lubelska.

Opis	Nazwa krainy
Grube warstwy lessu przyczyniły się do powstania bardzo żyznych gleb – czarnoziemów. W krajobrazie występują liczne wąwozy i parowy.	
Wśród lasów i wzgórz morenowych występują liczne jeziora, wśród nich najgłębsze w Polsce – Hańcza.	
Krainę charakteryzuje duża lesistość. W bukowych lasach żyją m.in. niedźwiedzie i wilki. Powyżej lasów rozciągają się rozległe łąki.	

Zadanie 21. (0 – 3 p.)

Z podanych krain geograficznych wybierz trzy i uzupełnij schemat tak, aby krainy geograficzne były uporządkowane wzdłuż wyróżnionej linii na mapie.

Krainy geograficzne: Góry Izerskie, Kotlina Sandomierska, Niecka Nidziańska, Nizina Śląska, Pojezierze Pomorskie, Rostocze.

• Pobrzeże Szczecińskie

•

• Nizina Południowowielkopolska

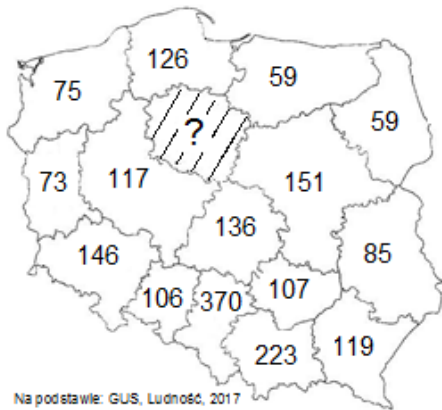
•

•

• Bieszczady

Zadanie 22. (0 – 4 p.)

Na mapie przedstawiono gęstość zaludnienia w Polsce według województw. Nasze województwo wyróżniono szrafem.

Nazwa województwa

- A** – Wybierz i zapisz w tabeli nazwy trzech województw, w których gęstość zaludnienia jest najbardziej zbliżona do średniej gęstości zaludnienia w Polsce.
- B** – Oblicz gęstość zaludnienia w naszym województwie wiedząc, że województwo kujawsko – pomorskie, o powierzchni ok. 18 tys. km², w 2016 r. liczyło ok. 2,1 mln mieszkańców. Zapisz wynik z jednostkami.

Obliczenia:

Odpowiedź:

Zadanie 23. (0 – 2 p.)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1 lub 2.

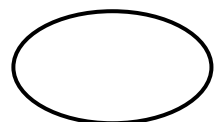

Źródło: M. Borzyńska, M. Smorenda, I. Szewczyk, *Blżej geografii*, WS i P Warszawa 2010

Schemat I przedstawia aglomerację

A	policentryczną,	o czym świadczy	1	występowanie miasta centralnego, pełniącego dominującą funkcję.
B	monocentryczną,		2	koncentracja różnej wielkości miast, z których żadne nie pełni dominującej funkcji.

Zadanie 24. (0 – 1 p.)

Wybierz odpowiedź. Które z poniższych stwierdzeń poprawnie opisuje Londyn jako światową metropolię.

- I. Większość mieszkańców całej metropolii pracuje w nowoczesnym przemyśle.
- II. W City mieści się dużo międzynarodowych instytucji finansowych i handlowych.
- III. Miasto jest wielkim węzłem komunikacyjnym: drogowym, kolejowym i lotniczym.

- A. tylko I B. II i III C. I, II i III D. I i III

Zadanie 25. (0 – 2 p.)

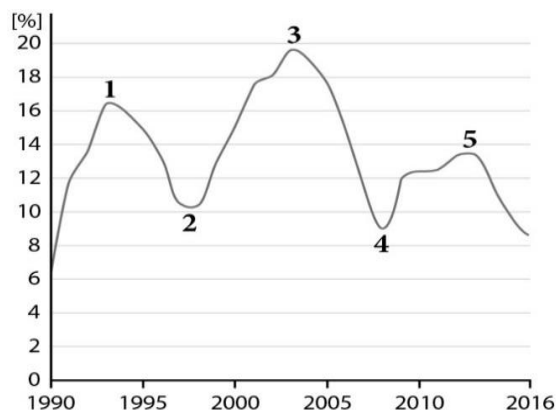
Proces zmniejszania się liczby ludności w centrach miast, któremu towarzyszy rozwój osiedli podmiejskich nazywamy dezurbanizacją. Podaj dwie przyczyny tego procesu w Polsce.

- 1 -
2 -

Zadanie 26. (0 – 2 p.)

Wykres przedstawia zmiany stopy bezrobocia w Polsce. Wybierz odpowiedzi.

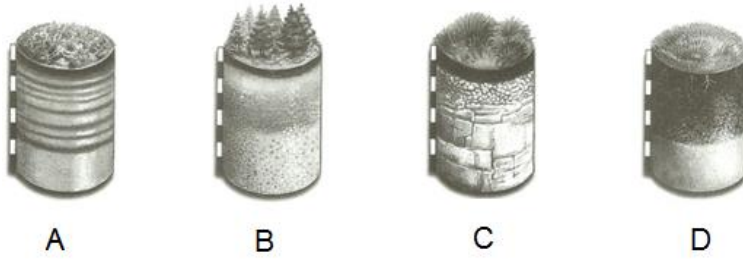
Źródło: R. Malarz, M. Szubert, T. Rachwał, Planeta Nowa, Nowa Era, warszawa 2017

- Najważniejszą przyczyną bezrobocia w latach oznaczonych na wykresie cyfrą 1 była:
 - A – Likwidacja zakładów przemysłowych i PGR-ów.
 - B – Duże inwestycje z kapitałem zagranicznym w Polsce.
 - C – Zmniejszenie zapotrzebowania na produkty z powodu kryzysu.
 - D – Niedostosowanie kwalifikacji pracowników do potrzeb pracodawców.
- Najważniejszą przyczyną zmiany bezrobocia w latach 2005 – 2006 były:
 - A – Liczne wyjazdy młodych ludzi do pracy za granicą.
 - B – Automatyzacja i komputeryzacja produkcji przemysłowej.
 - C – Wzrost kwalifikacji pracowników i pomoc socjalna.
 - D – Przyjazdy ludności z Europy Wschodniej do pracy w Polsce.

Zadanie 27. (0 – 1 p.)

Wybierz odpowiedź. Na którym profilu przedstawiono glebę biellicową, która wyróżnia się niewielką warstwą próchnicy i małą żyznością?

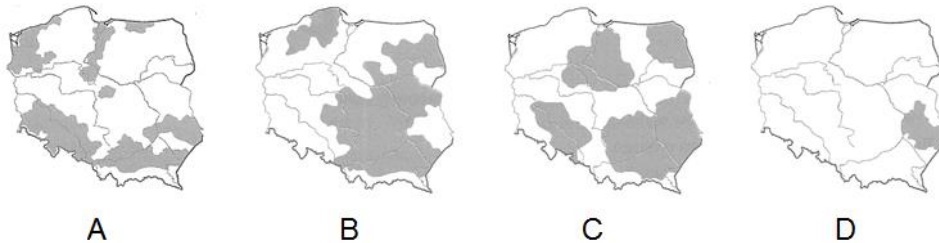

Źródło: E. Dudek, J. Wójcik, Geografia 3, Wydawnictwa Edukacyjne WIKING, Wrocław 2006

Zadanie 28. (0 – 1 p.)

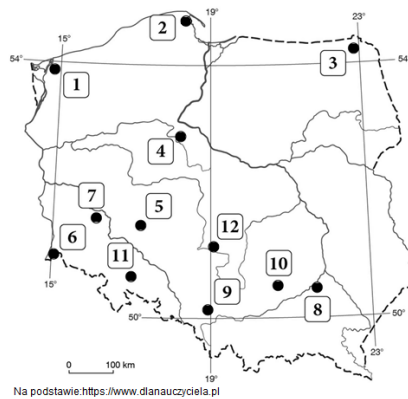
Wybierz odpowiedź. Na której mapie poprawnie zaznaczono główne obszary uprawy pszenicy?

Źródło: M. Borzyńska, M. Smoręda, I. Szewczyk, Blżej geografii, WS i P, Warszawa 2010

Zadanie 29. (0 – 3 p.)

Na mapie zaznaczono wybrane miejsca występowania surowców mineralnych.

Podkreśl rodzaj wymienionych w tabeli surowców mineralnych i wpisz numery, którymi na mapie oznaczono miejsce ich występowania.

Nazwa surowca	Rodzaj surowca	Występowanie (nr na mapie)
Sól kamienna	energetyczny / metaliczny / skalny / chemiczny	
Rudy miedzi	energetyczny / metaliczny / skalny / chemiczny	
Węgiel kamienny	energetyczny / metaliczny / skalny / chemiczny	

Zadanie 30. (0 – 2 p.)

Połącz w pary surowiec mineralny i produkt z niego wytwarzany. Wpisz w kratki właściwe oznaczenia literowe pamiętając, że każdą literę możesz użyć tylko raz.

A. rudy miedzi	C. piasek	E. wapień	G. ropa naftowa
B. benzyna	D. cement	F. szkło	H. przewody elektryczne

 –
 –
 –
 –

Zadanie 31. (0 – 1p.)

Wybierz zestaw gałęzi produkcji przemysłowej, które obecnie w Polsce szybko się rozwijają.

A – elektroniczna i farmaceutyczna,	B – aparatury pomiarowej i metalurgiczna,
C – środków transportu i hutnicza,	D – petrochemiczna i energetyczna.

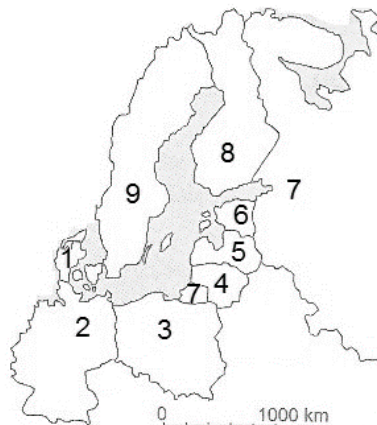
Zadanie 32. (0 – 1 p.)

Wybierz główny czynnik lokalizacji przemysłu zaawansowanych technologii.

A – bogate zasoby surowców,	B – bliskość placówek naukowo-badawczych,
C – bliskość rynków zbytu,	D – dostęp do dużej ilości wody i energii.

Zadanie 33. (0 – 5 p.)

Na mapie cyframi 1 - 9 oznaczono państwa położone nad Bałtykiem.

A – Podkreśl nazwy państw, które nie mają bezpośredniego dostępu do Morza Bałtyckiego, ale część ich terytorium należy do zlewiska tego morza.

- Austria • Białoruś • Czechy • Finlandia • Holandia • Łotwa • Niemcy

B – Oceń, które z podanych informacji są prawdziwe. Przy zdaniach prawdziwych zaznacz literę P, a przy zdaniach fałszywych literę F.

1.	Bałtyk jest morzem płytkim, leży na szelfie kontynentalnym.	P	F
2.	Wody w Zatoce Botnickiej zamarzają na kilka miesięcy w roku.	P	F
3.	Zasolenie wód u wybrzeży Polski jest mniejsze niż u wybrzeży Finlandii.	P	F

Zadanie 34. (0 – 2 p.)

Podkreśl dwa poprawne zestawienia różnicowania kulturowego sąsiadów Polski.

- Niemcy – prawosławie – język germański
- Litwini – katolicyzm – język słowiański
- Ukraińcy – protestantyzm – język romański
- Słowacy – katolicyzm – język romański
- Białorusini – prawosławie – język słowiański
- Rosjanie – prawosławie – język słowiański

Zadanie 35. (0 – 1 p.)

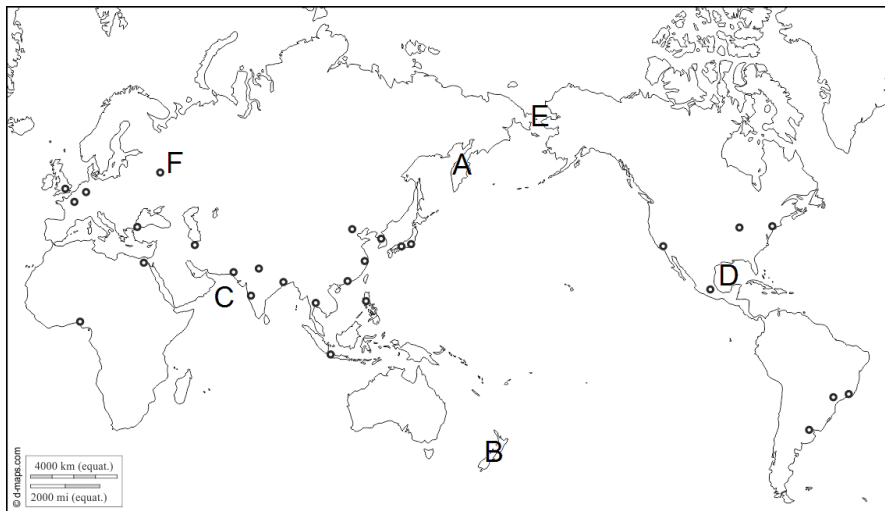
Wybierz odpowiedź. Które z podanych cech środowiska przyrodniczego i gospodarki jest wspólna dla krajów alpejskich: Szwajcarii i Austrii?

- I. Piętrowość klimatyczna i roślinna
- II. Liczne wiadukty i tunele na szlakach komunikacyjnych
- III. Duży udział gruntów ornych w strukturze użytkowania ziemi.

- A. tylko I B. I i III C. I, II i III D. I i III

Zadanie 36. (0 – 6 p.)

Rozpoznaj obiekty geograficzne zaznaczone na mapie literami A – F. Uzupełnij luki w tabeli ich nazwami własnymi.

A. Półwysep	B. Wyspa	C. Morze
.....
D. Zatoka	E. Cieśnina	F. Miasto
.....

Brudnopis